

Vragen van ouders

over kinderen, drugs en de wet

de druglijn

Gezinnen met kinderen die drugs gebruiken of gokken staan vaak onder hoge druk. Of de kinderen nu meer- of minderjarig zijn: zorgen en stress kunnen danig escaleren. Ouders worstelen wel eens met vragen over wederzijdse rechten en plichten: wat kan, wat mag, wat moet? Een juridische aanpak brengt soms soelaas. Dan is het belangrijk te weten welke juridische wegen je kan bewandelen.

We selecteerden de meest gestelde juridische vragen en geven daarop een zo duidelijk mogelijk antwoord. Omdat we niet alle vragen kunnen opnemen en omdat elke situatie uniek en vaak complex is, bevat deze brochure ook adressen waar je juridisch advies op maat kan inwinnen.

We willen niet de indruk wekken dat elk probleem via de juridische weg opgelost kan worden. Wel kan een juridische aanpak een aanleiding zijn voor een meer pedagogische aanpak, waarbij 'grenzen stellen' vaak cruciaal blijkt. Waar ouders op hun rechten staan, zullen jongeren en jong-volwassen geconfronteerd worden met duidelijkere grenzen. Een juridisch antwoord betekent voor ouders vaak ruimte om, ondanks alle stress en zorgen, toch nog voor zichzelf te zorgen.

Inhoud

Ouders stellen vragen

01. Onderhoudsplicht meerderjarig kind 04
02. Drugs gebruiken in ouderlijk huis 06
03. Boetes betalen van meerderjarig kind 07
04. Goederen beschermen tegen inbeslagname door deurwaarder 08
05. Ouderlijk toezicht op uitgaven van minder- en meerderjarige 10
06. Schade veroorzaakt door niet-inwonende meerderjarige 11
07. Beroep doen op een pro-Deoadvocaat 12
08. Drugtest in het verkeer 13
09. Drugtest thuis 16
10. Uittreksel van het strafregister ('Bewijs van goed gedrag en zeden') 17
11. Verhoor van minderjarige door politie 18
12. Uithuiszetting van meerderjarige 19
13. Huiszoeking 20
14. Gedwongen opname van meerderjarige 22
15. Gedwongen opname van minderjarige 24
16. Hulpverlening weigert opname van meerderjarige 25
17. Inzage in gerechtelijk dossier 26
18. Collectieve schuldenregeling 26
19. Zwijgrecht bij verhoring door politie 29
20. Anonieme aangifte van drugs en druggebruik 30
21. Erfenis aan kleinkinderen 32

Meer advies, meer weten 33
Lectuur 34

OUDERS STELLEN VRAGEN

01. ONDERHOUDSPLICHT MEERDERJARIG KIND

"Mijn dochter Lisa (20 jaar) was in het middelbaar een modelleerling. Goede prestaties, veel vriendinnen, veel hobby's. Maar toen ze ging studeren, ging het van kwaad naar erger. We zagen haar nog nauwelijks. Ze studeerde niet, ze rookte joints, slikte allerlei pillen en was niet meer aanspreekbaar. Haar eerste jaar was een complete mislukking. We spraken af dat ze haar studie mocht hervatten als ze het anders zou aanpakken. Daar is niets van in huis gekomen. Niets interesseert haar nog, maar ze eist wel haar wekelijks zakgeld. We weigerden nog geld te geven om haar op die manier onder druk te zetten om werk te zoeken (momenteel woont ze op kot, waarvoor wij betalen). Dit is een serieuze hap uit ons budget: we hebben het zelf ook niet zo breed. Ze wil nu steun vragen aan het OCMW, want ze wil blijven studeren. Ze beweert dat het OCMW dit geld aan ons zal terugvragen. Is dat zo? Kan het OCMW geen maatregelen treffen zodat ze aan het werk gaat?"

Ouders hebben de verplichting levensonderhoud, opvoeding en een passende opleiding te verschaffen aan hun kinderen. Die worden meerderjarig op 18 jaar, maar vrijwel nooit is de 'opvoeding' op die leeftijd afgewerkt. Vaak studeren de kinderen nog. In principe moeten ouders de kinderen steunen in hun opvoeding en ontwikkeling tot deze afgerond is. Over het algemeen kan je stellen dat de periode van de opvoeding en opleiding loopt zolang de kinderen recht geven op kindergeld (25 jaar). Maar tegenover die plicht van ouders staat ook een plicht van het kind: zijn best doen, en dus in dit geval studeren. Je hebt je dochter de kansen gegeven die je haar moest geven: de kans om te studeren en de kans op een nieuwe start. Ze heeft die kans niet gegrepen, en dit duidelijk door haar eigen gedrag.

Je dochter is meerderjarig, student zonder inkomen en heeft daardoor recht op OCMW-steun (leefloon). In dit geval zal deze steun beperkt zijn tot het minimumleefloon als alleenstaande. Maar dit leefloon wordt niet automatisch toegekend. In de eerste plaats zal het OCMW de familiale situatie en de financiële mogelijkheden van de ouders en de

student onderzoeken. Op basis van dit sociaal onderzoek zal het OCMW (maakt deel uit van het Sociaal Huis) een beslissing nemen. Ofwel moeten de ouders toch onderhoudsgeld betalen, en kan het de jongere verwijzen naar de vrederechter om dit af te dwingen bij de ouders. Ofwel beslist het OCMW het leefloon uit te keren, rekening houdend met de financiële situatie thuis én de slechte relatie tussen ouders en kind.

Het OCMW zal met de student een integratiecontract afsluiten waarin zowel de rechten en plichten van de jongere als van het OCMW beschreven staan. Bij weinig tijdrovende studies kan bijvoorbeeld van de student verwacht worden dat die studies combineert met werk of minstens met het op zoek gaan naar een job. Het OCMW zal regelmatig de vooruitgang van de studies evalueren. Of die steun teruggevorderd wordt van de ouders is een autonome beslissing van elk OCMW. Daarbij worden zowel de verhouding tussen de ouders en het kind, als de financiële situatie van het gezin in overweging genomen. Als de terugvordering de gespannen verhouding nog meer zou verslechten, ziet men daar meestal van af. Maar als dit niet het geval is, is het logisch dat ouders, die het financieel aankunnen, bijdragen.

02. DRUGS GEBRUIKEN IN OUDERLIJK HUIS

"Ik ben te weten gekomen dat mijn dochter (18 jaar) regelmatig joints rookt bij ons in huis (uiteraard als we er zelf niet zijn). Ze doet dat met haar vrienden, waaronder ook minderjarigen. Soms zouden ze ook cocaïne gebruiken. Ze kweekt zelf haar cannabis op de kamer en heeft drie planten staan. Ze wil de planten niet wegdoen. Haar broertje van vijf jaar loopt hier ook rond, maar daar houdt ze geen rekening mee. In welke mate kan ik hiervoor vervolgd worden? Wat als ik zelf de politie inlicht? Wat zijn dan de mogelijke gevolgen voor haar?"

Alles wat je dochter doet, is strafbaar. Cannabis is niet gelegaliseerd. Het is zowel voor minderjarigen als meerderjarigen bij wet verboden. Voor wie achttien of ouder is, wordt aan cannabisbezit soms wel de laagste vervolgingsprioriteit gegeven. Maar dat wordt niet overal toegepast, en dan nog heeft het beperkingen. Het geldt enkel voor het bezit en gebruik van cannabis door meerderjarigen, van maximaal één vrouwelijke cannabisplant of maximaal drie gram cannabis. Bovendien wordt het gebruik in aanwezigheid van minderjarigen als verzwarende omstandigheid beschouwd en zeker vervolgd. Uiteraard zijn het bezit en gebruik van cocaïne niet toegelaten. Een klacht bij de politie zal dus zonder twijfel tot een tussenkomst van het gerecht leiden. Er wordt dan in ieder geval een proces-verbaal opgemaakt. Dit wordt doorgestuurd naar het parket. Als blijkt dat je dochter minderjarigen aanzet tot gebruik van cocaïne, zal een vervolging door de rechtbank nog moeilijk te vermijden zijn.

Druggebruik vergemakkelijken door het ter beschikking stellen van een ruimte (in dit geval jullie huis) kan worden vervolgd. Maar de onderzoekers weten snel of je dit opzettelijk doet, dan wel of er zonder jouw toestemming drugs gebruikt worden. In de praktijk gebeurt het zelden dat ouders vervolgd worden als ze zelf geen medewerking hebben verleend. Toch verwacht men meer controle én tussenkomst van de ouders als er minderjarigen in het spel zijn. Dan zou je, bij erge nalatigheid, toch kunnen bestraft worden als medeplichtige met je dochter.

03. BOETES BETALEN VAN MEERDERJARIG KIND

"Onze zoon Adam (23 jaar) woont nog bij ons in. Hij heeft geen job. Op dit ogenblik is hij ook niet actief op zoek naar werk. Hij gaat regelmatig naar vrienden om te blowen. Om zich te verplaatsen gebruikt hij het openbaar vervoer. Hij mag sowieso niet meer met onze wagen rijden omdat hij steeds onder invloed is. Maar nu neemt onze zoon regelmatig de bus zonder ticket. Hij kreeg hiervoor al verschillende boetes van De Lijn. Ben ik verplicht die boetes te betalen? Hij heeft zelf geen inkomen."

Een boete is een straf. Een straf is altijd persoonlijk. Je kan als ouder van een meerderjarige nooit verplicht zijn om een boete te betalen, ook al woont je zoon nog thuis. Wie dat wel doet, bewijst zijn kind geen dienst. De zin van de straf gaat verloren als de ouder ze overneemt. Maar als het kind minderjarig is, moeten de ouders wel degelijk tussenkomen (ouders zullen de boete of schade door minderjarigen moeten betalen). Dit belet je niet om je kind, bijvoorbeeld via een vakantiejob, het bedrag te laten terugbetalen. Zo blijft de opvoedkundige waarde van de straf behouden.

04. GOEDEREN BESCHERMEN TEGEN INBESLAGNAME DOOR DEURWAARDER

"Onze zoon Pieter (36 jaar) woont officieus samen met zijn vriendin, maar staat officieel op ons adres ingeschreven. Hij werd meermaals veroordeeld voor agressie tegen zijn vriendin, die – net als hij – drugs gebruikt. Hij kreeg geldboetes, maar kan die niet betalen omdat hij geen inkomen heeft. Kan de deurwaarder die boetes op mij verhalen? Wat kan ik doen om dat te voorkomen?"

Als de administratieve situatie niet overeenkomt met de werkelijkheid, ontstaan er moeilijkheden. De juridische wereld kan enkel rekening houden met de officiële, administratieve gegevens. Voor de uitvoering van boetes en schulden zal men op de officiële deur komen kloppen, in dit geval die van jullie, als ouders. Boetes zijn echter persoonlijke straffen, die bij niet-betaling worden omgezet in een vervangende gevangenisstraf[1], die uiteraard alleen door je zoon moet worden uitgezeten. Kiest men toch voor de uitvoering van de geldboete of de inning van een schuld, kan men beslag leggen op de goederen van je zoon in het ouderlijke huis.

De gerechtsdeurwaarder ziet niet wie de eigenaar is van de goederen in het huis en kan dus ook die van de ouders in beslag nemen. Om dit te vermijden, houd je best de eigendomsdocumenten bij, zoals facturen, leverings- of bestelbonnen en garantiebewijzen. Uiteindelijk oordeelt de beslagrechter of die goederen al dan niet worden verkocht.

De rechter houdt natuurlijk rekening met de werkelijkheid. Vaak heeft het kind nog nooit of zelden inkomsten gehad en bezit het geen meubels of andere waardevolle goederen. Deze dure procedure kan je vermijden als je zoon officieel verhuist. Je kan dit met hem bespreken, maar als dit niet lukt, kan je het probleem voorleggen aan de vrede-rechter. Die roept je zoon op in verzoening en neemt een bemiddelende rol op. Als dit niet lukt, zal je je zoon moeten dagvaarden voor de vrederechter. Die neemt dan een beslissing (bijvoorbeeld dat je zoon zich moet laten uitschrijven op jouw adres). Deze beslissing krijgt dezelfde kracht als een vonnis. (zie ook p. 19 casus 12 uithuiszetting)

[1] Vanaf 8 april 2026 komt het nieuwe strafwetboek in werking. De vervangende gevangenisstraf wordt dan afgeschaft.

05. OUDERLIJK TOEZICHT OP UITGAVEN VAN MINDER- EN MEERDERJARIGE

"Onze dochter Samira (17,5 jaar) zit urenlang online. Hoewel ze geen kredietkaart heeft, lukt het haar toch via internet allerlei games aan te kopen. Nu teert ze nog op het geld dat ze met weekendjobs verdient. Als ze niet betaalt, moeten wij daar dan voor opdraaien? Kunnen we juridische stappen ondernemen om te verhinderen dat ze nog online aankopen doet?

Toen ze nog een baby was hebben we op haar naam een spaarrekening geopend, waarop jaarlijks een bedrag wordt gestort. Vanaf haar 18 jaar kan zij over dit bedrag beschikken. Omdat we bang zijn dat ze dit geld zal verkwisten, zouden we graag zelf kunnen beslissen op welke leeftijd ze dit bedrag krijgt. Kan dit op eenvoudig verzoek aan de bankinstelling, of moeten we hiervoor naar de vrederechter? Kunnen we dit nog wijzigen?"

Je dochter is bijna meerderjarig en kan dan haar eigen financiën beheren. Het principe is wel dat de ouders tot aan de meerderjarigheid het beheer hebben over de persoon en de goederen van de minderjarige kinderen. Maar tussen pakweg 15 en 18 jaar is er een grijze zone. Kinderen hebben dan vaak al zelf geld verdiend met studentenjobs, babysitting, verjaardagsgeschenken enzovoort.

Over zelf verdiend geld kan je dochter vrij beschikken. Een minderjarige kan zonder tussenkomst van de ouder een rekening openen. Elke ouder heeft het recht informatie op te vragen over het openen van de rekening en de verrichtingen die de minderjarige hierop heeft uitgevoerd. Zolang de minderjarige de leeftijd van 16 jaar niet heeft bereikt, kan hij zelf geen enkel bedrag opvragen op de door hem geopende rekening. Alleen de ouders zijn hiertoe bevoegd.

Van zodra je dochter 18 is, is ze volledig verantwoordelijk voor haar eigen schulden. Jij moet de schuld van je meerderjarig kind dus niet betalen, tenzij je je borg hebt gesteld. Vanaf haar 18 jaar kan ze ook bij het geld van de spaarrekening die je op haar naam afgesloten hebt. Zolang ze geen 18 is, kan je daar als ouder zelf geld van terugnemen, nodig voor de opvoeding van je dochter.

06. SCHADE VEROORZAAKT DOOR NIET-INWONENDE MEERDERJARIGE

"Onze zoon van 19 woont zelfstandig. Hij kreeg van ons nog onderhoudsgeld, op voorwaarde dat hij niet meer thuis kwam. Als mijn echtgenote niet thuis is, komt onze zoon toch nog aan de deur. Eén keer is een ruzie uit de hand gelopen en gooide hij de ruiten in. Kan ik een schadevergoeding van de familiale verzekering krijgen?"

De familiale verzekering of gezinspolis dekt de schade die je inwonende kinderen aan derden berokkenen, ook al zijn ze al meerderjarig. De schade aan je eigen huis wordt niet gedekt door deze polis: de schade is niet 'aan derden', maar aan je eigen huis.

Als je zoon elders gedomicilieerd is, komt de verzekering ook niet tussen. De familiale polis dekt namelijk geen schade die door een derde (want dat is je zoon dan voor de verzekering) wordt veroorzaakt. Ouders kunnen eventueel wel de schade aan hun goederen, veroorzaakt door hun eigen, meerderjarig en zelfstandig wonend kind, proberen te recupereren (terugvorderen bij hun kind). Hiervoor kan je een beroep doen op de rechtsbijstand die vaak voorzien is als bijkomende waarborg bij de gezinspolis. Je moet dan de advocaat- en gerechtskosten niet uit eigen zak betalen.

07. BEROEP DOEN OP EEN PRO-DEOADVOCAAT

"Onze zoon van 22 woont nog bij ons. Hij krijgt momenteel een leefloon. Al zijn geld gaat naar drugs. Hij maakt ook volop schulden. We vrezen dat een van deze dagen een deurwaarder aan huis komt en niet enkel zijn spullen maar ook de onze zal meenemen. Kunnen we ons hiertegen al beschermen? Is het raadzaam om nu al een advocaat te raadplegen? Is het duur om een advocaat onder de arm te nemen? Wanneer kun je een beroep doen op een pro-Deoadvocaat? En waar vind ik die?"

Omdat jullie zoon nog thuis woont, kunnen jullie problemen krijgen als de gerechtsdeurwaarder beslag legt op roerend goed. De deurwaarder zal bij jullie aanbellen om bezittingen van je zoon aan te slaan en openbaar te verkopen. Omdat het niet altijd duidelijk is welke goederen van jullie zijn en welke van jullie zoon, kunnen ook jullie goederen in beslag genomen worden. Jullie hebben er belang bij alle bewijsstukken van eigendom op jullie naam te kunnen voorleggen: aankoopfacturen, garantiebewijzen en kastickets. Aan te raden is dat jullie zoon een eigen officiële woonplaats heeft. Zo hoeven jullie geen deurwaardersbezoek te vrezen. (zie ook casus 4 p.8)

Als je zoon een leefloon krijgt en toch veel schulden maakt, lijkt budgetbeheer noodzakelijk. Hierbij worden de betalingen van de schulden beheerd door de sociale dienst van het OCMW. Die keert aan je zoon een leefloon uit dat net voldoende is om de dagelijkse kosten te dragen. Het OCMW kan budgetbeheer echter niet verplichten. Meestal kan je in het OCMW ook juridisch advies verkrijgen.

Het is aan te raden snel advies in te winnen en dus, indien nodig, een advocaat te raadplegen. Bij veel advocaten is een eerste advies gratis (een telefoontje vooraf kan je hierover duidelijkheid geven). Een pro-Deoadvocaat kan je aanvragen via het Bureau voor Juridische Bijstand (zie pagina 34 voor adressen), dat zich bevindt bij elke rechtbank van eerste aanleg. De toekenning van een pro-Deoadvocaat is gebonden aan het inkomen. Voor een alleenstaande is een pro-Deoadvocaat volledig kosteloos als hij een inkomen heeft van maximum € 1.526 euro netto per maand. Het is gedeeltelijk kosteloos (het bureau voor juridische bijstand bepaalt welk deel uit eigen zak zal moeten betaald worden) als je een inkomen hebt tussen € 1.526 en € 1.817 netto per maand.

Voor gehuwden, samenwonenden of alleenstaanden met personen ten laste gelden de volgende tarieven:

- Volledig kosteloos: maximum € 1.817/maand (netto gezinsinkomen) + € 348,26 per persoon ten laste. Met één persoon ten laste mag je gezinsinkomen dus maximaal € 2165.26 netto per maand bedragen, met twee personen is het maximale gezinsinkomen € 2513.26 netto per maand, en met drie personen € 2861.78 netto per maand.
- Gedeeltelijke kosteloos: tussen € 1.817 en € 2.107 per maand (= netto gezinsinkomen) + € 348.26 netto per maand per persoon ten laste.
- Met één persoon ten laste mag je gezinsinkomen dus maximaal € 2455.26 euro per maand bedragen; met twee personen ten laste € 2803.52 netto per maand en met drie personen ten laste € 3151.78 netto per maand.

Deze bedragen dateren van 1 mei 2024. (www.advocaat.be, klik op 'over de advocaat'). De bedragen worden voortdurend aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.

08. DRUGTEST IN HET VERKEER

"Hakim, mijn zoon van 23, rijdt af en toe met de wagen. Ik weet dat hij regelmatig hasj gebruikt, maar hij beweert dat hij nooit onder invloed rijdt. Wat als de politie hem bij een verkeerscontrole onderwerpt aan een speekseltest? Kan de politie dat zomaar doen?"

De controles van de verkeerspolitie kunnen net zo goed slaan op het rijden onder invloed van hasj als andere drugs. Zoals bij de alcoholtest zijn ook hier duidelijke normen, die bij overschrijding aanleiding geven tot boetes en eventuele intrekking van het rijbewijs.

In het verkeer wordt via speekseltests op drugs getest. De controle bestaat uit drie stappen. De politie overloopt eerst een checklist om op basis van iemands uiterlijk en gedrag na te gaan of er tekenen zijn van recent druggebruik. Bij een vermoeden van rijden onder invloed van drugs, zal de politie een speekseltest afnemen. Een positieve speekseltest heeft een onmiddellijk rijverbod van twaalf uur en een speekselanalyse in een herkend labo tot gevolg. Bovendien kan de procureur des Konings onmiddellijk het rijbewijs laten intrekken voor 15 dagen.

Is ook de test in het labo positief, dan volgt de bestraffing. De hoogte van de boetes (van € 1.600 tot € 16.000) en duur van intrekking van het rijbewijs is afhankelijk van het strafregister en het soort rijbewijs (voorlopig, minder dan twee jaar).

Na twaalf uur neemt de politie een nieuwe speekseltest af. Is deze negatief, dan mag je weer rijden. Zo niet, wordt het rijverbod telkens met twaalf uur verlengd tot je een negatieve test aflegt. Wie nog sporen van druggebruik van dagen of weken geleden in zijn lichaam heeft, maar niet 'onder invloed' is op het moment van de controle, zal waarschijnlijk de checklist goed doorlopen en dan zal er dus ook geen speekseltest volgen.

Controle op alcohol- of druggebruik gebeurt ook bij personen die betrokken zijn bij een verkeersongeval (ook bij de slachtoffers).
Wie onder invloed van drugs een verkeersongeval veroorzaakt, loopt net als bij alcoholgebruik het risico dat de verzekering niet tussenbeide komt. De verzekering zal dan eerst het slachtoffer vergoeden, maar nadien de gedane uitgaven terugeisen van de verzekerde. Die verzekering staat dus best op naam van je zoon, zeker als hij de hoofdbestuurder van de wagen is. Als de autoverzekering nog op jouw naam staat en je zoon een ongeluk veroorzaakt, dan kan de verzekering weigeren tussen te komen. Verzekeringsmaatschappijen zijn hierin strenger geworden. In dat geval zijn alle kosten voor jouw rekening.
Meer info: www.mijnboete.be

09. DRUGTEST THUIS

"Ik (moeder van Lina) vond recent een pakketje met wit poeder in de kast van mijn dochter (17 jaar). Na een confrontatie met haar blijft ze aangeven dat ze niet gebruikt en dit enkel bijhoudt voor een vriendin. De laatste tijd doet ze echter vreemd. Haar resultaten op school gaan achteruit. Ze houdt zich niet meer aan afspraken. Ze gaat heel snel naar haar kamer. Mag ik mijn kind onderwerpen aan een urinetest of speekseltest op basis van vermoeden van gebruik? Om zeker te weten of ze gebruikt?"

Er is geen wet die je verbiedt om je kind aan een drugtest (speekseltest of urinetest) te onderwerpen. Het is echter wél zo dat je kind ook rechten heeft, zoals het recht op privacy en het recht op fysieke integriteit, waardoor je een drugtest niet zomaar kan afdwingen. Bekijk de vraag ook vanuit pedagogische en praktische hoek. Wat doe je bijvoorbeeld als je kind een drugtest weigert? Je kan je kind moeilijk verplichten een test te ondergaan. Verder kan je je afvragen wat de mogelijke gevolgen van een (voorstel tot) test zijn. Stel dat je dochter níet gebruikt en je legt haar een test op, dan kan dit een sfeer van wantrouwen creëren. Stel dat je dochter wél gebruikt en ze doet een test, dan heb je nog geen zekerheid over het resultaat.

Als je je kind op drugs test, is het belangrijk te weten wat een urinetest of speekseltest juist inhoudt. Zo zijn drugs (of afbraakproducten van drugs) in urine langer aantoonbaar dan in speeksel. Bij een urinetest kan er geknoeid worden (drugvrije urine van iemand anders gebruiken, de urine vermengen met andere vloeistoffen ...).

Bij een speekseltest kan er minder geknoeid worden. De betrouwbaarheid is vrij hoog (enkel bepaalde drugs zoals lachgas of ketamine zijn moeilijk opspoorbaar met speekseltests). Valt de test positief uit, dan heb je dus 'bewijsmateriaal' dat je kind gebruikt heeft, maar vaak is daardoor wederzijds zo'n spanning en wantrouwen ontstaan, dat een open en opbouwend gesprek over het druggebruik moeilijk wordt.

10. UITTREKSEL VAN HET STRAFREGISTER ('BEWIJS VAN GOED GEDRAG EN ZEDEN')

"Ik ben een alleenstaande moeder. Mijn zoon Kobe is 19 jaar. Hij gebruikt regelmatig cannabis, xtc en speed. Dit geeft aanleiding tot spanningen. Recent kwam hij in de gevangenis terecht omdat hij betrokken was bij een vechtpartij. Hij kreeg van de rechtbank een boete van 1.000 euro. Komt dit op zijn strafregister? Kan hij dan nog een attest van goed gedrag en zeden krijgen? Wanneer krijgt men herstel van bewijs van goed gedrag en zeden?"

Als je zoon in de gevangenis verbleef, kan dit in voorhechtenis geweest zijn. Dat betekent nog niet dat hij later ook schuldig zal worden verklaard. Voorhechtenis komt niet op het uittreksel van het strafregister. Men spreekt overigens al lang niet meer van een bewijs van goed gedrag en zeden, maar van een uittreksel van het strafregister. Als hij echter is opgepakt om een straf uit te zitten, is hij wel degelijk veroordeeld. Bij een veroordeling zal dit feit op zijn strafregister staan en dus ook op het uittreksel ervan. Uiteraard kan dit nadelig zijn, bijvoorbeeld bij een sollicitatie, waarbij werkgevers vaak om zo'n bewijs vragen.

Voor deze zwaardere straffen kan een verzoek worden ingediend tot eerherstel. Dit kan ten vroegste drie jaar na de uitvoering van de straf. Dus drie jaar na het uitzitten van de vrijheidsberoving, de betaling van de boete of de andere verplichtingen die in het vonnis staan. Zo'n verzoek moet ingediend worden bij de Procureur des Konings van het arrondissement waar jouw zoon woont. Dit kan met een gewone brief. Men checkt dan via een beperkt onderzoek of je zoon aan de voorwaarden voldoet en of er ondertussen geen nieuwe feiten zijn gepleegd. Uiteindelijk spreekt het Hof van Beroep het eerherstel uit. Reken toch zeker op minstens zes maanden wachttijd.

Politiestraffen (een gevangenisstraf van één tot zeven dagen, een geldboete tot € 25, vermenigvuldigd met 8 of een werkstraf van minder dan 45 uren) verdwijnen automatisch van het uittreksel na drie jaar. Daarvoor hoeft de persoon niets te doen.

11. VERHOOR VAN MINDERJARIGE DOOR POLITIE

"Onze dochter is 16 jaar. Recent contacteerde de directie van de school ons. Ze werd zogezegd betrapt op het dealen van cannabis. Maar feitelijk heeft ze enkel op vraag van een klasgenote wat cannabis doorgegeven. De directie heeft de politie verwittigd en die is onmiddellijk naar de school gekomen. De cannabis werd in beslag genomen.

Mijn dochter is niet meegenomen naar het politiekantoor, maar ze heeft wel een afspraak op het kantoor voor een verhoor. Ik vind het wel positief dat ze haar niet onmiddellijk ondervraagd hebben. Heb ik het recht om bij de afspraak met de politie aanwezig te zijn? Komt er dan best ook een advocaat mee?"

Wanneer de politie een minderjarige ondervraagt, dan kan je als ouder niet terugvallen op een wettelijke regeling om tijdens de ondervraging aanwezig te zijn. Wat wel vast staat, is dat je dochter het recht heeft nog voor de ondervraging doorgaat een advocaat te raadplegen. De politie is verplicht de minderjarige daarop te wijzen en moet zo een voorafgaandelijk overleg organiseren. Het overleg gebeurt telefonisch of in de kantoren van de politie. Indien er geen overleg kan plaatsvinden (bijvoorbeeld omdat er geen jeugdadvocaat bereikbaar is), dan moet het verhoor worden uitgesteld en komt er een nieuwe schriftelijke uitnodiging. Alleen wanneer de advocaat, met akkoord van de minderjarige, laat weten dat de bijstand bij het verhoor niet noodzakelijk is, kan het verhoor doorgaan zonder bijstand. In alle andere gevallen moet er bijstand zijn van een advocaat.

Soms laat de politie toe dat de ouders of een vertrouwenspersoon aanwezig zijn bij het verhoor, maar dat staat nergens in de wet vermeld. Het is dus geen recht.

Als je dochter gearresteerd is, dan is het sowieso verplicht dat bij elk verhoor binnen de 24 uur en bij het eerste verhoor door de onderzoeksrechter een advocaat aanwezig is.

12. UITHUISZETTING VAN MEERDERJARIGE

"Onze 27-jarige zoon gebruikt regelmatig cocaïne. Hij woont nog altijd thuis. In het verleden is hij voor zijn cocaïnegebruik in begeleiding geweest. Dat is gestopt omdat hij vindt dat hij geen probleem heeft. Op bepaalde momenten is hij niet handelbaar, wordt hij erg agressief en bedreigt hij ons. Bij zo'n crisis contacteren we de politie. We zijn verplicht hem binnen te laten, omdat zijn adres officieel bij ons staat. Welke juridische middelen hebben we tot onze beschikking om hem eventueel officieel 'uit huis te zetten'?"

Van zodra je als ouder vaststelt dat het samenleven met je meerderjarige zoon niet meer leefbaar is, moet je voor jezelf zorgen. Jij moet verder kunnen met je eigen leven, ook dat is een recht. Je kan dan inderdaad een procedure opstarten bij de vrederechter, waarbij gevraagd wordt dat het meerderjarige kind het huis wordt uitgezet. Het is natuurlijk aangewezen om eerst de minnelijke procedure te volgen. Die kan worden opgestart met een eenvoudige brief naar de griffie van het vredegerecht. De vrederechter organiseert dan een bijeenkomst. Hij probeert een regeling uit te werken die door beide partijen, vrijwillig, wordt aanvaard en uitgevoerd. Deze procedure is gratis.

Lukt dit niet, dan zal je je zoon moeten dagvaarden. Je schakelt dan een gerechtsdeurwaarder in om je zoon voor de vrederechter op te roepen. Deze procedure kost wel geld: het rolrecht (dit is een vergoeding voor het openen van het dossier bij de rechtbank en de kosten van een gerechtsdeurwaarder). De vrederechter spreekt dan een vonnis uit. Als de vrederechter daarmee je zoon de toegang tot de ouderlijke woning verbiedt, kan je hulp aan de politie vragen om hem het huis uit te zetten. Uiteraard is dit een ingrijpende procedure. Toch zal de rechter meestal de ouders volgen als blijkt dat de meerderjarige het samenleven echt onmogelijk maakt. Wel wordt het kind voldoende tijd gegund om een andere woning te zoeken. Vaak wordt hierbij doorverwezen naar het OCMW. (zie ook casus 4, pagina 8)

13. HUISZOEKING

"Onze zoon is 20 jaar. Hij gaat regelmatig naar Nederland om cannabis te kopen. Af en toe verkoopt hij drugs door aan vrienden. Een van deze vrienden werd opgepakt en de politie vond in zijn gsm de naam van onze zoon. Onze zoon werd opgeroepen voor een verhoor. Mogelijk komt de politie ook nog thuis. Kan ik als ouder van een meerderjarige een huiszoeking naar drugs weigeren? Beperkt deze huiszoeking zich tot de kamer(s) van de meerderjarige?"

Als de politie aan de deur staat en vraagt of ze een huiszoeking mag doen, kan je dit weigeren. De woning is immers beschermd door de grondwet. Maar als de politie merkt dat ze op vrijwillige basis niet binnen raakt, kan ze een huiszoekingsbevel vragen. Aangezien dit een bevel is van een (onderzoeks)rechter, valt er niets meer te weigeren. Meestal voorziet de rechter wel dat de huiszoeking uitsluitend slaat op de kamer van de inwonende meerderjarige, maar men is natuurlijk ook niet naïef. Drugs kunnen ook verstopt worden in de gemeenschappelijke delen van een huis en dan zal de politie overal zoeken.

Artikel 6 bis van de drugwet bepaalt echter dat in sommige gevallen een huiszoeking door politie mogelijk is, zonder de toestemming van de bewoner of bevel van een onderzoeksrechter. Dit kan op plaatsen waarvan de politie ernstige vermoedens heeft dat er drugs opgeslagen liggen, dat er drugs vervaardigd, bereid of bewaard worden of dat er drugs gebruikt worden in aanwezigheid van minderjarigen. Dan kan er op elk moment (dus ook 's nachts) een huiszoeking plaatsvinden. Vooraleer de politie zich op artikel 6 bis beroept, zal ze al heel wat informatie hebben verzameld: ze zal verklaringen van personen afnemen en de plaats of de woning in de gaten gehouden hebben.

14. GEDWONGEN OPNAME VAN MEERDERJARIGE

"Onze zoon is 18 jaar en in samenspraak met ons is hij alleen gaan wonen. Wij betalen nog enkele maanden zijn huur. Op dit ogenblik studeert of werkt hij niet. Hij gebruikt regelmatig lsd en cannabis. Recent kregen we klachten van de huisbaas dat onze zoon te veel lawaai maakt. De laatste tijd doet hij vreemd. Hij reageert achterdochtig op wat we zeggen, slaapt soms nachten niet, is depressief, verwaarloost zichzelf. Hij wil van geen hulpverlening weten. Hebben we als ouder juridische middelen tot onze beschikking om ons kind onder dwang te laten behandelen?"

Bij 'onder dwang behandelen' wordt vaak gedacht aan de "Wet inzake de bescherming opgelegd aan een persoon met een psychiatrische aandoening" Deze wet is nieuw (gestemd in 2024 en in voege in 2025) en een aanpassing van de wet betreffende de bescherming van de geesteszieke (in de volksmond ook wel 'collocatie' genoemd). Deze wet gaat uit van de bescherming van een persoon met een psychiatrische aandoening, hetzij omdat hij zijn gezondheid en veiligheid ernstig in het gedrang brengt, hetzij omdat hij een ernstige bedreiging vormt voor andermans leven of integriteit.

Een belangrijke verandering in de nieuwe wet is dat "geesteszieke" vervangen wordt door "psychiatrische aandoening" en ook concreet gedefinieerd wordt. Een psychiatrische aandoening betekent: "een volgens de huidige stand van de wetenschap als zodanig omschreven aandoening die de realiteitsperceptie, het oordeelsvermogen, de denkprocessen, de stemming , of de controle over diens daden ernstig kan verstoren". De vraag of een "verslavingsproblematiek" in aanmerking kan komen voor een beschermende opname kan door de invoering van een wettelijke omschrijving van "psychiatrische aandoening" niet worden uitgesloten. Een persoon met een (ernstige) alcohol-, drug- of medicatieverslaving (met belangrijk verlies van vrijheid en met neurobiologische veranderingen) kan worden beschouwd als een persoon met een psychiatrisch aandoening.

Iedereen die er belang bij heeft, kan deze vraag tot gedwongen opname stellen. Het verzoek moet wel worden ondersteund door een 'omstandig geneeskundig verslag' dat niet ouder mag zijn dan vijftien dagen. Dit verzoekschrift wordt ingediend bij de vrederechter van de plaats waar de patiënt zich bevindt of woont. De procedure zorgt dat de patiënt onder dwang ter observatie in een psychiatrische dienst wordt opgenomen. Binnen 24 uur na indiening van het verzoekschrift bepaalt de rechter de dag en het uur van zijn bezoek aan de persoon voor wie de opname ter observatie wordt gevraagd. Daarna volgt binnen de tien dagen de uitspraak van de rechter (het al dan niet inwilligen van het verzoek tot opname ter observatie in een psychiatrische instelling).

Een tweede belangrijke verandering in de aangepaste wet is dat de vrederechter naast deze beschermingsmaatregel (gedwongen opname) ook een "voorwaardelijke vrijwillige behandeling" kan uitspreken. De vrijwillige behandeling onder voorwaarden gebeurt in elk geval onder de voorwaarde dat de persoon met een psychiatrische aandoening zich residentieel of ambulant laat behandelen. Er wordt dan een behandelplan opgesteld in samenspraak met patiënt, familie en behandelend psychiater.

In dringende situaties kan een spoedprocedure opgestart worden. Deze procedure kan ingezet worden door de politie. De politiefunctionaris zal dan contact opnemen met de Procureur des Konings. De Procureur des Konings kan na een klinische evaluatieperiode van 48 uur beslissen deze evaluatieperiode verder te zetten als een beschermende observatiemaatregel of een vrijwillige behandeling onder voorwaarden, dan wel deze te beëindigen zonder verdere maatregel. Verdere informatie over deze procedure kan je verkrijgen bij het vredegerecht in je buurt of bij het plaatselijke politiekantoor. Soms zetten dwangmaatregelen de relatie tussen de aanvrager en de patiënt onder druk. De patiënt koestert dan negatieve gevoelens ten opzichte van diegene die de opname geregeld heeft. Anderzijds zijn er ook patiënten die een gedwongen opname – achteraf gezien – als positief ervaren.

15. GEDWONGEN OPNAME VAN MINDERJARIGE

"Onze zoon Arthur is 16,5 jaar. Hij gebruikt al twee jaar allerlei illegale producten. Hij bleef drie maanden thuis van school en de psychiater waar we in begeleiding waren, stelde een opname voor. Arthur zei tijdens het intakegesprek dat hij geen probleem heeft en helemaal niet opgenomen wenst te worden. Nu wil men hem niet opnemen, omdat hij niet gemotiveerd is. Kunnen we hem niet dwingen om zich te laten opnemen?"

Je kan hiervoor terecht bij het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) in je regio. Het OCJ kan je minderjarige zoon niet dwingen zich te laten opnemen. Zij kunnen wel samen met jou en je zoon naar de meest geschikte oplossing zoeken. Als jijzelf of je zoon niet akkoord gaan met het voorstel van hulpverlening, dan kan het OCJ zelf de hulpverlening organiseren of actief opvolgen. Zij gaan op zoek naar een oplossing waarmee iedereen zich tevreden kan stellen. Als dit ook niet lukt, dan kan het OCJ toch doorverwijzen naar het parket. Het parket gaat dan een 'verplichte' vorm van hulp laten opstarten. Het is de jeugdrechter die hierover beslist.

De beslissing van de jeugdrechter is dan wel verplichtend en afdwingbaar. In de praktijk gebeurt het dat de minderjarige zich toch laat opnemen uit angst voor een verplichtende maatregel van de jeugdrechter.

Adressen van een Ondersteuningscentrum Jeugdzorg in je regio vind je op https://www.jeugdhulp.be/organisaties/ondersteuningscentrum-jeugdzorg-ocj

16. HULPVERLENING WEIGERT OPNAME VAN MEERDERJARIGE

"Mijn 21-jarige dochter heeft al verschillende ontwenningsopnames achter de rug. Na korte tijd waren er telkens conflicten omdat zij zich niet aan de afspraken hield (ze was agressief of gebruikte verder tijdens haar opname). Nu is ze opnieuw bereid om naar intakes te gaan, maar ze wordt nergens nog aanvaard. Kan de hulpverlening weigeren iemand op te nemen?"

Ontwenningsklinieken of therapeutische gemeenschappen (TG) kunnen weigeren iemand op te nemen die zich niet houdt of gehouden heeft aan de afspraken. Zeker in de TG's is de groep heel belangrijk. Eén storende cliënt kan soms voldoende zijn om een goede werking van de hulpverlening onmogelijk te maken. Ook kan de hulpverleningsinstelling een vraag tot opname weigeren omdat het behandelplan van de instelling niet overeenstemt met de hulpvraag van de cliënt. Daarnaast worden gewelddadige patiënten vaak geweigerd omdat ze medepatiënten en het personeel in gevaar brengen.

Bij weigering moet uitleg gegeven worden over de reden van weigering. Ook moet de hulpverlening erop toezien dat de cliënt ergens anders terechtkan om zo de continuïteit van behandeling te waarborgen. In geval van hoogdringendheid, bijvoorbeeld wanneer de cliënt in levensgevaar is en er dus levensreddend moet worden opgetreden, kan men de drughulpverlening (wettelijk) verplichten om een bepaalde patiënt op te nemen. Ook in het kader van een gedwongen opname kan een psychiatrisch ziekenhuis niet weigeren een persoon op te nemen.

Je dochter kan contact opnemen met een ombudspersoon van de onafhankelijke ombudsdienst geestelijke gezondheid via **www.oogg.be**.

17. INZAGE IN GERECHTELIJK DOSSIER

"Onze dochter van 20 is al een paar keer opgepakt wegens winkeldiefstal, druggebruik, rijden onder invloed ... Ik heb nauwelijks nog zicht op alle feiten waarvoor ze in contact gekomen is met de politie of het gerecht. Het is al een lange lijdensweg geweest. En ik weet niet wat er ons nog allemaal boven het hoofd hangt. Is het mogelijk dat wij haar gerechtelijk dossier kunnen inkijken? Tot wie moeten we ons daarvoor wenden?"

Zowel de strafdossiers als het uittreksel uit het strafregister zijn door de ouders niet in te zien. Het onderzoek is geheim voor iedereen en het uittreksel valt onder de wet op de privacy. Nadien geldt het beroepsgeheim van de onderzoekers en de rechters. Enkel wanneer je je burgerlijke partij stelt én dus schade hebt geleden door de misdrijven van het kind, kan je toestemming tot inzage krijgen.

18. COLLECTIEVE SCHULDENREGELING

Onze zoon heeft de laatste tijd veel schulden opgebouwd. De echte miserie is begonnen doordat hij een dure auto – die hij op krediet had gekocht – onder invloed van alcohol "perte totale" heeft gereden. Onze zoon gokte vroeger al wel eens op sportweddenschappen, maar na het ongeluk is dat serieus toegenomen.

Hij dacht dat hij zo zijn schulden kon betalen. Het is natuurlijk helemaal verkeerd uitgedraaid. Zijn schulden blijven toenemen, omdat hij veel interesten moet betalen. Wij hebben een deel van de schulden betaald, maar dat willen we niet meer. We zouden zo de andere kinderen benadelen. Hij heeft ondertussen toch wel ingezien dat gokken niet de juiste manier is. Wij zijn ten einde raad. Wat kunnen we ondernemen?"

Als de schulden van je zoon zo hoog zijn, kan een collectieve schuldenregeling een oplossing zijn. Je zoon kan via een verzoekschrift een collectieve schuldenregeling (CSR) aanvragen bij een arbeidsrechtbank. De rechter oordeelt of CSR de gepaste hulpverlening is. Als dat zo is, wijst de rechter een schuldbemiddelaar aan. Dat kan het OCMW zijn maar ook een advocaat. De schuldbemiddelaar zal onderhandelen met de schuldeisers. Er wordt dan een plan opgemaakt waarin een budget voor-

zien wordt voor de levenskosten van je zoon. Wat overblijft, wordt gebruikt om de schulden af te betalen. De rechter moet dit plan goedkeuren.

Het groot voordeel van CSR is dat schuldeisers geen beslag kunnen leggen op de goederen van je zoon. Ook de interesten op de schulden van je zoon worden bevroren. Bovendien kan de rechter na verloop van tijd een deel van de schulden van je zoon kwijtschelden. Nog een belangrijk voordeel is dat personen die onder CSR vallen, automatisch uitgesloten worden uit de speelautomatenhallen, casino's en kansspel-websites. Je zoon wordt dan toegevoegd aan de EPIS-lijst. EPIS staat voor 'Excluded Persons Information System'. Daarop staan onder andere mensen met gokproblemen die zich vrijwillig op de lijst laten zetten. Als ouder kan je je zoon ook laten uitsluiten. Voor meer informatie hierover kan je terecht bij de Kansspelcommissie. Tel. 02/504 00 40 of www.gamingcommission.be, rubriek 'bescherming van de speler'.

Het nadeel van CSR is dat het niet gratis is. Je zoon zal de schuldbemiddelaar moeten betalen. Dit bedrag wordt vastgelegd door de rechtbank en is een vast tarief. Het loon van de schuldbemiddelaar wordt opgenomen in het afbetalingsplan.

Voor meer informatie over de verschillende vormen van schuldhulp-verlening zie p. 34

19. ZWIJGRECHT BIJ VERHORING DOOR POLITIE

"Onze jongste zoon (28 jaar) is al jaren op de sukkel: geen diploma, geen werk. Hij gebruikt drugs, welke weten we niet precies. Hij is al een paar keer opgenomen, daarna ging het een tijdje goed, maar telkens kende hij een terugval. Hij komt wel nog regelmatig langs om te zien of alles nog goed met ons gaat. Hij vertelde laatst dat zijn vriend is opgepakt wegens dealen. Hij is bang dat de politie ook hem zal verhoren en aanhouden. We hebben hem gezegd dat hij niets moet zeggen aan de politie, dat hij zich moet beroepen op zijn 'zwijg-recht'. Maar kan hij dit wel doen? Gaat hem dit niet nog meer in de problemen brengen? Hebben we er wel goed aan gedaan om dit te adviseren?"

De huidige wetgeving laat bij een verhoor de bijstand van een advocaat toe bij personen die van hun vrijheid zijn beroofd. De anderen krijgen een uitnodiging - mondeling of schriftelijk - en worden op de hoogte gesteld van het onderwerp van het verhoor. Je wordt dan verondersteld om vooraf advies in te winnen bij een advocaat. Die kan dan met kennis van zaken adviseren om zich al dan niet te beroepen op het zwijgrecht. Voor mensen die van hun vrijheid worden beroofd en moeten verschijnen voor de onderzoeksrechter is het soms verstandig zich te beroepen op het zwijgrecht. Zij verschijnen dan binnen de 5 dagen voor een andere rechter (Raadkamer), die beslist over de eventuele verlenging van het aanhoudingsmandaat.

Voordien kunnen zij het dossier inzien, zodat ze kunnen lezen wat men heeft en weet. In alle andere gevallen is zwijgen zelden goud. Wat je zelf niet zegt, wordt vaak gezocht en gevonden. Meewerken aan een onderzoek kan later in je voordeel zijn.

20. ANONIEME AANGIFTE VAN DRUGS EN DRUGGEBRUIK

"Wij hebben twee kinderen. Onze jongste zoon is 32 jaar. Vanaf zijn 15de hebben we problemen. Toen begon hij te spijbelen en weed te roken. Hij kan moeilijk aarden in de maatschappij en heeft de indruk in alles te mislukken. Op latere leeftijd is hij ook nog coke beginnen nemen. Hij heeft geen job en woont nog bij ons in. Hij heeft zijn uitkering, maar om bij te verdienen, dealt hij ook. Wij hebben de indruk dat we al veel stappen hebben ondernomen, maar hij leert niet uit zijn fouten. Eigenlijk zijn we heel bezorgd dat er drugs in ons huis zijn en dat hij drugs aan minderjarigen zou verkopen.

Moet ik mijn zoon aangeven? Bestaat er zoiets als anonieme aangifte, want als hij weet dat wij naar de politie gingen, komt het contact nooit meer goed. Wat als mijn kind zelfstandig zou wonen, maakt het dan een verschil of ik hem moet aangeven of niet?"

De morele keuze om je eigen kind aan te geven, verandert niet als het afzonderlijk woont. Je zou dan alleen de huiszoeking - die het gevolg is van die aangifte - niet (mee) moeten ondergaan. Het blijft moeilijk, maar onvermijdelijk: als alle andere middelen gefaald hebben, bewijs je je zoon of dochter op lange termijn een dienst door beroep te doen op justitie. Je mag immers niet alleen je eigen kind zien: door te dealen brengt hij andere mensen, misschien zelfs minderjarigen, in gevaar en beïnvloedt hij het leven van hun ouders. Je kan altijd vragen om anoniem te mogen getuigen en/of klacht neer te leggen. Maar dat zal het morele probleem niet verkleinen.

21. ERFENIS AAN KLEINKINDEREN

"Wij zijn getrouwd en hebben drie kinderen. Twee van hen zijn goed terechtgekomen. Alleen onze jongste dochter Fien is altijd een probleemkind geweest. Op haar 16de is zij drugs gaan gebruiken, zowel cannabis als xtc. We hebben veel in haar geïnvesteerd en een groot deel van haar schulden betaald. Op dit ogenblik leeft ze van het OCMW en woont ze samen met een vriend die ook drugs gebruikt. Samen hebben ze twee lieve kindjes. Ze komt regelmatig langs om geld of zaken te 'lenen'. We worden een dagje ouder en we denken eraan om onze twee oudste kinderen wat meer te laten erven dan Fien. Haar helemaal onterven willen we niet, hoewel we weten dat ons geld naar drugs zal gaan. Kan dit wettelijk geregeld worden? Of kunnen we beter onze kleinkinderen laten erven?"

Als je je dochter gedeeltelijk wil onterven, dan moet je rekening houden met een aantal beperkingen in het Belgisch erfrecht.

De 'wettelijke reserve' of het reservatair erfdeel
Elk kind heeft recht op een deel van de nalatenschap (woonhuis, bankrekeningen ...) van zijn ouder(s). Dit deel noemen we de 'wettelijke reserve'. De wettelijke reserve bestaat uit de helft van de 'rekenboedel'/ nalatenschap, ongeacht het aantal kinderen. Je hebt drie kinderen, dit betekent dat elk kind recht heeft op een zesde van je nalatenschap. (Als je één kind had gehad, was dit de helft van de nalatenschap; bij twee kinderen, had elk kind recht op een vierde). Wat buiten deze wettelijke reserve valt, heet het 'beschikbaar deel'. Dit is de helft van de nalatenschap. Wat er met dit deel van de nalatenschap gebeurt, kan je door middel van een testament zelf bepalen. Legaten (schenkingen bij testament) aan kleinkinderen zijn bijgevolg mogelijk zolang ze maar vallen binnen dat 'beschikbaar deel' en dit niet overschrijden.

Eventueel kan er onder meer een vermogensbeheerder of testamentuitvoerder aangeduid worden in een testament. Deze kan dan 'passen' op de erfenis (volgens de instructies die kunnen beschreven worden in het testament) tot wanneer het 'probleemkind' een bepaalde leeftijd heeft bereikt (bijvoorbeeld 30 jaar). Hij kan ervoor instaan dat de nalatenschap niet wordt verkwist door de erfgenaam of opgaat aan drugs.

Overlijden van een van de ouders
De nalatenschap bij het overlijden van een van de ouders bestaat normaal gezien uit het eigen vermogen van de overleden ouder enerzijds en de helft van de huwgemeenschap (het gemeenschappelijk vermogen van de ouders) anderzijds. Ouders kunnen echter in een huwelijkscontract of een akte tot wijziging van hun huwelijksvoorwaarden bepalen dat de helft van de huwgemeenschap niet tot de nalatenschap zal behoren, maar toekomen aan de langstlevende van hen. Zo'n regeling tussen de ouders wordt vaak een regeling "langst leeft, al heeft" of "langst leeft al" genoemd in de volksmond. Zo kunnen de ouders de vererving (door hun kinderen) van de goederen uit de huwgemeenschap uitstellen, en dit tot het overlijden van de langstlevende ouder.

Zelfs als het gemeenschappelijk vermogen (huwgemeenschap) toebedeeld wordt aan de langstlevende ouder kan de overleden ouder nog een omvangrijk eigen vermogen bezitten (bijvoorbeeld een woonhuis van een overleden grootouder). Op dit eigen vermogen zijn bovenvermelde regels inzake de wettelijke reserve en het beschikbaar deel van toepassing. Als je als ouders een omvangrijk eigen vermogen hebt, is het aan te raden een akte tot wijziging van de huwelijksvoorwaarden (inbreng van eigen vermogen in de huwgemeenschap) en/of een testament te maken. Je kan dan 'zoveel als wettelijk mag' goederen vererven aan de broer en zus van Fien. Bijgevolg kan Fien 'zoveel als wettelijk mag' onterfd worden. Zowel voor het opstellen van een testament, als voor de wijziging van de huwelijkse voorwaarden is het nuttig een notaris te raadplegen. Een eerste vrijblijvend advies is gratis.

NOOT – Ouders vragen zich vaak af of bij het overlijden van een van hen het kind de verkoop van het woonhuis kan eisen. Wettelijk gezien kan dit, maar in de praktijk is het weinig haalbaar: bij het overlijden van een van de ouders heeft de andere ouder het vruchtgebruik van het woonhuis. Kopers willen meestal geen huis kopen dat ze niet kunnen bewonen of verhuren, ook al zijn ze eigenaar. De langstlevende ouder heeft vetorecht om te beslissen of de gezinswoning wordt verkocht of aan een erfgenaam wordt toegewezen, zolang de andere erfgenamen worden uitbetaald. Een kind kan de 'uitkoop' van zijn overlevende ouder niet opdringen. Meer info hierover vind je op www.notaris.be (erven en schenken/vragen en antwoorden (FAQ)

MEER ADVIES, MEER WETEN

Wetswinkels
In een wetswinkel krijg je informatie, praktisch advies en indien nodig verwijzen ze door. Het advies kost 25 euro per consultatie. Raadpleeg **www.dewetswinkel.be**

Pro-Deoadvocaat
Een pro-Deoadvocaat kan je vinden door een vraag te richten aan het Bureau voor Juridische Bijstand (BJB). Adressen van het BJB in jouw regio vind je op **www.advocaat.be** (via zoekfunctie).

Commissie voor Juridische Bijstand
Een eerste gratis oriënterend advies kan je bekomen bij de Commissie voor Juridische Bijstand die zitdagen organiseert waar advocaten eenvoudig advies verlenen. Voor een adres en zitdagen in jouw buurt: zie **www.advocaat.be** (klik op gratis advies).

Justitiehuizen
In elk gerechtelijk arrondissement is er een justitiehuis waar je onder meer terecht kan voor een eerste (gratis) juridisch advies en als je vragen hebt over de gerechtelijke procedure waarin je bent betrokken. Meer info en adressen vind je op **www.justitiehuizen.be**

Schulden
Een erkende dienst voor schuldbemiddeling bij jou in buurt kan je de website **www.eerstehulpbijschulden.be** raadplegen. De betrokkenen maken een afspraak met de dichtstbijzijnde schuldbemiddelingsdienst en bieden er zich aan met alle nuttige documenten.

Auteur: Filip Van Hende, ereadvocaat
Redactie: Gilles Geeraerts, stafmedewerker hulpverlening, VAD
Met dank aan: VAD-werkgroep Consult, Frederik Tack & Melanie Sintobin, www.notarissennoord.be

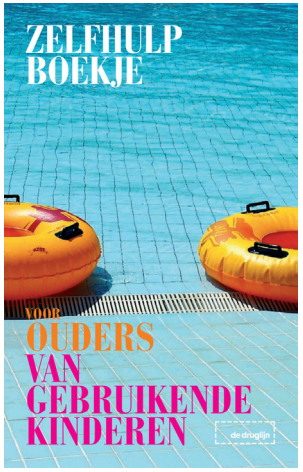
DE DRUGLIJN IS ER VOOR JOU

Informatie voor ouders op Druglijn-website
Je kind drinkt meer dan goed is. Of je hebt het gevoel dat het druggebruik uit de hand loopt. Misschien heb je dingen opgemerkt die je zorgen baren? Hoe ga je daar als ouder mee om? Surf naar www.druglijn.be/bezorgd-om-mijn-kind

Online zelfzorg met GRIP voor ouders
Op onze site vind je de zelfzorg-tools GRIP voor ouders. Je kan er gratis en anoniem mee aan de slag. De oefeningen in GRIP helpen je stil te staan bij wat de situatie met jou doet. Je verwerft inzicht, leert wat kan helpen en wat niet. Je ontdekt ook je sterktes en pikt tips op die ondersteuning bieden. Surf naar www.druglijn.be/grip-voor-ouders

Iemand steunen bij stoppen met drank, drugs, pillen of gokken.
De Druglijn

Zelfhulpboekje voor ouders van druggebruikende kinderen,
De Druglijn

De Druglijn

**Voor alle vragen over drank, drugs,
pillen, gamen en gokken.
Voor informatie, een eerste advies
of voor adressen voor hulp en preventie.**

Anoniem, zonder taboe en zonder oordeel.

Bel 078 15 10 20
Maandag tot vrijdag, van 10u tot 20u.
(niet op feestdagen)

Mail of chat op **www.druglijn.be**
Je ontvangt steeds een antwoord op maat.

De Druglijn werkt onafhankelijk
van de politie en het gerecht.
We kunnen je geen juridisch advies geven,
maar staan open voor je verhaal.

Colofon — V.U.: Dr. Hendrik Peuskens, VAD, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel -
© 2024 - D/2024/6030/15 - ondernemingsnummer 0424.327.587 - RPR Brussel.

De Druglijn is een initiatief van VAD - VAD wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.
De Druglijn financieel steunen kan op rekeningnummer BE52 433 1078042 09.
Vanaf € 40 ontvang je een fiscaal attest.
Lay-out: Wim Vandersleyen - druk: www.epo.be - afbeeldingen: www.shutterstock.com

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

VAD